

Quickscan speel- ruimte

gemeente Leerdam

Titel:	"Quickscan Speelruimte gemeente Leerdam"
Opdrachtgever:	Gemeente Leerdam
Opdrachtnemer:	OBB Ingenieursbureau Postbus 805 7400 AV Deventer 0570 – 61 60 05 Info@OBB-Ingenieurs.nl
Opgesteld door:	drs. Maartje Kunen
Datum:	maart 2010
Project:	737.03
Aantal pagina's:	57

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1. Waaron een quickscan speelruimte?	3
1.2. Doelstelling en visie	3
1.3. Begripsbepaling	3
1.3.1. Speelruimte	4
1.3.2. Informele en formele speelruimte	4
1.3.3. Speelprikkel en speeltoestel	4
1.3.4. Openbaar speelvoorzieningenniveau	5
1.3.5. Secundaire speelvoorzieningen	5
1.3.6. Leeftijdsaanduidingen en kinderaantallen	5
2. Spelen	6
2.1. Het recht op spelen	6
2.1.1. Minister Dekker: 'Kinderen verdienen speelruimte'	6
2.1.2. Spelen in Leerdam	7
2.2. Het belang van speelruimte	7
2.2.1. Functies van buitenspelen	7
2.2.2. Vormen van spelen	8
2.3. Speelruimte voor wie?	9
2.4. Vormgeving van informele en formele speelruimte	10
2.5. Samen werken aan speelruimte	11
2.5.1. De taakverdeling bij de gemeente	11
2.5.2. De rol van bewoners, wijk- en dorpsraden en buurtbeheergroepen	11
2.5.3. Spelen op het schoolplein	12
2.5.4. Samen met de woningcorporatie of projectontwikkelaar	12
2.6. De zorg voor speelvoorzieningen	13
3. Quickscan: analyse speelruimte	14
3.1. Analyse van de speelruimte: quickscan	14
3.2. Toetsingskader	14
3.2.1. Normen voor informele speelruimte	14
3.2.2. Normen voor formele speelruimte	16
3.3. Leeswijzer Quickscan en analyse	17
Leerdam Noord in het kort	20
4. Spelen in leerdam Noord	22
4.1. Informele speelruimte	22
4.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd	23
4.3. Ten westen van het Schapendijkje	23
4.4. Ten oosten van het Schapendijkje	23
4.5. Informele en formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren	25
Leerdam centrum in het kort	28
5. Spelen in leerdam centrum	29
5.1. Informele speelruimte voor kinderen en jeugd	29
5.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd	30
5.2.1. Informele en formele sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren	31
Leerdam oost in het kort	32
6. Spelen in Leerdam Oost	33
6.1. Informele speelruimte voor kinderen en jeugd	33
6.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd	34

6.3.	Informeel en formeel sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren	35
Leerdam West in het kort		36
7.	Spelen in Leerdam West	38
7.1.	Informeel speelruimte	38
7.2.	Formeel speelruimte voor kinderen en jeugd.	39
7.2.1.	Ten zuiden van de Tiendweg	39
7.2.2.	Ten noorden van de Tiendweg	39
7.2.3.	Informeel & formeel sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren	41
Kedichem in het kort		42
8.	Spelen in Kedichem	43
8.1.	Informeel speelruimte kinderen en jeugd	43
8.2.	Formeel speelruimte kinderen en jeugd	43
8.3.	Informeel en formeel sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren	43
Schoonrewoerd in het kort		44
9.	Spelen in Schoonrewoerd	45
9.1.	Informeel speelruimte kinderen en jeugd	45
9.2.	formeel speelruimte kinderen en jeugd	45
9.3.	Informeel en formeel sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren	46
Oosterwijk in het kort		48
10.	spelen in Oosterwijk	49
10.1.	Informeel speelruimte kinderen en jeugd	49
10.2.	Formeel speelruimte kinderen en jeugd	49
10.3.	Informeel en formeel sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren	49

SAMENVATTING

Speelruimte?

Gemeente Leerdam wil haar bestaande speelvoorzieningen structureel vervangen volgens een flexibel vervangingschema. Daarnaast wil de gemeente extra investeren in speelvoorzieningen. Aan de hand van de 'Ladderdamse methode' zijn al (uitgangs)punten voor speelwaarde en een evenredige verdeling van de huidige speelvoorzieningen over de verschillende buurten en kinderen vastgesteld. Omdat Ladderdam nog geen uitwerking tot op speelplekniveau geeft, is deze quickscan opgesteld.

Het doel van de quickscan is te komen tot praktische, onafhankelijke aanbevelingen per speelplek in Leerdam. Daarvoor is een analyse gemaakt van de speelruimte in alle wijken en kernen van de gemeente Leerdam.

Zowel de informele als de formele speelruimte zijn in deze analyse meegenomen. Daarnaast zijn ook de kinderaantallen en de door OBB samengestelde normen voor formele speelruimte leidend geweest bij het advies.

Voor elke wijk of kern is een advies gegeven. Per speelplek is aangegeven of de speelplek eventueel voor een andere doelgroep ingericht dient te worden, als secundair kan worden aangewezen, of dat er speelplekken toegevoegd kunnen worden.

Een samenvatting per wijk of kern kunt u vinden voorafgaand aan het analysehoofdstuk per kern of wijk. Daarom is deze niet meer in deze samenvatting opgenomen.

In het kort kan geconcludeerd worden dat de huidige speelmogelijkheden in Leerdam niet evenredig verdeeld zijn over de verschillende wijken. Dit blijkt ook uit de 'Ladderdamse methode', waarin sommige wijken een 'plus' krijgen en andere wijken zullen moeten inleveren.

De mogelijkheden voor spelen in de informele ruimte zijn zeer uiteenlopend in gemeente Leerdam. In de kleinere kernen is meer informele speelruimte aanwezig dan bijvoorbeeld in de wijken Leerdam West of in het Centrum.

Wat de formele speelruimte betreft, zijn ook uiteenlopende adviezen gegeven. Voor de wijk Leerdam West bijvoorbeeld zijn een aantal zoekgebieden geadviseerd, terwijl in de wijk Leerdam Noord is geadviseerd een aantal speelplekken als secundair aan te wijzen.

1. INLEIDING

Dit rapport 'Quickscan speelruimte gemeente Leerdam' bevat een quickscan van de openbare speelvoorzieningen van gemeente Leerdam. In dit hoofdstuk leest u meer over de aanleiding en het doel van dit rapport. Tevens worden enkele veel gehanteerde begrippen omtrent speelruimte in dit hoofdstuk nader toegelicht.

1.1. Waarom een quickscan speelruimte?

Gemeente Leerdam wil haar bestaande speelvoorzieningen structureel vervangen volgens een flexibel vervangingschema. Daarnaast wil de gemeenteraad extra in speelvoorzieningen investeren tot een vervangingswaarde van speelvoorzieningen tot 160 euro per kind. Daarmee is voor de komende jaren een grote investering gemoeid.

Aan de hand van het rapport 'Ladderdam' zijn al (uitgangspunten voor speelwaarde en een evenredige verdeling van (de huidige) speelvoorzieningen over de verschillende buurten en kinderen vastgesteld. Omdat Ladderdam nog geen uitwerking tot op speelplekniveau geeft, is deze quickscan opgesteld.

1.2. Doelstelling en visie

Het doel van de quickscan is te komen tot praktische, onafhankelijke aanbevelingen per speelplek in Leerdam over de potentie van de speelplek in een afgewogen basisnetwerk van speelplekken, zodat de (grote) investeringen in speelvoorzieningen het meest passend bij de wensen van de kinderen en bewoners aansluiten.

De bijbehorende visie is als volgt:

In de openbare ruimte dient voldoende en veilige speelruimte aanwezig te zijn. Naast deze informele speelruimte, moet er een evenredig verdeeld aanbod van formele speelplekken zijn. Zowel de informele als de formele speelruimte dient aan te sluiten bij het aantal, de leeftijd en de behoefte van de doelgroep per wijk.

1.3. Begripsbepaling

In deze paragraaf worden de begrippen die in deze quickscan gebruikt zijn, afgebakend en toegelicht.

1.3.1. Speelruimte

Het is belangrijk om te realiseren dat *ruimte* de bepalende factor is bij het spelen en niet zozeer de aanwezigheid van speeltoestellen.

Speelruimte betreft ten eerste de ruimte die fysiek aanwezig is om te spelen, zowel in de openbare ruimte als op ingerichte speelplekken. Ten tweede gaat speelruimte over de spreekwoordelijke ruimte die de doelgroep gegund wordt, met andere woorden: waar mag hij of zij spelen?

1.3.2. Informele en formele speelruimte

Zoals hierboven is beschreven vindt u speelruimte in de openbare ruimte, bijvoorbeeld op een grasveldje, in de bosjes, op de straat, maar ook op ingerichte speelplekken. De speelruimte in de openbare ruimte, die niet is aangewezen als speelplek, maar waar wel gespeeld wordt, noemen we ook wel informele speelruimte.

Informele speelruimte is de openbare ruimte, die niet is aangewezen als speelplek, maar waar wel gespeeld kan worden.

De ruimte die is aangewezen en ingericht als speelplek noemen we formele speelruimte.

Formele speelruimte is de ruimte die specifiek en exclusief is ingericht voor de speelfunctie. Dit zijn de speelplekken met voorzieningen als speeltoestellen.

In deze quickscan staat de formele speelruimte niet los van de informele speelruimte.

1.3.3. Speelprikkel en speeltoestel

Wanneer we denken aan speelruimte denken we vaak snel aan speeltoestellen. Maar er zijn ook andere objecten waar je mee kunt spelen in de openbare ruimte. Daarom maken we onderscheid tussen *speelprikkel* en *speeltoestellen*.

Speelprikkel zijn objecten in de openbare ruimte die aanleiding geven tot spel. Ze kunnen bewust als bespeelbaar element zijn geplaatst, maar ook onderdeel zijn van een tot een ander doel ingericht stuk van de openbare ruimte.

In Bijlage I wordt nader ingegaan op het begrip speelprikkel.

Bord bij enkele speelplekken

Speelprikkel

Speeltoestel

Speeltoestellen zijn voorzieningen die specifiek voor het spelen geplaatst zijn en bepaalde speelmogelijkheden bieden. Speeltoestellen staan in de formele speelruimte.

1.3.4. Openbaar speelvoorzieningenniveau

In de quickscan wordt gesproken over het *openbaar speelvoorzieningenniveau*. Het openbaar speelvoorzieningenniveau is het beeld van speelplekken dat recht doet aan een eerlijke verdeling van speelvoorzieningen over de leeftijdscategorieën van de doelgroep en de buurten.

1.3.5. Secundaire speelvoorzieningen

Indien in de buurt van een bepaalde speelplek weinig of geen kinderen meer wonen, wordt de speelplek als secundair aangewezen. De speelplek heeft dan geen functie meer in het openbaar speelvoorzieningenniveau. Deze speelplek zal middels een uitsterfconstructie opgeheven worden. Toestellen die aan vervanging toe zijn, of die een grote investering vragen, zullen dus niet meer worden vervangen. Als alle toestellen verwijderd zijn, wordt de plek als informele speelruimte ingericht waarbij ook speelprikkels toegevoegd kunnen worden.

1.3.6. Leeftijds aanduidingen en kinderaantallen

In deze quickscan wordt gesproken over groepen van verschillende leeftijdscategorieën. Zo hebben we het over *kinderen*, *jeugd* en *jongeren*.

Kinderen: kinderen in de leeftijd van nul tot en met vijf jaar (0-5).

Jeugd: jeugdigen in de leeftijd van zes tot en met elf jaar (6-11).

Jongeren: jongeren in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar (12-18).

Kinderen (0-5 jaar)

Wanneer in de quickscan over 'kinderen' wordt gesproken kan daar ook de hele doelgroep van dit plan, dus alle 0- tot 18-jarigen, mee bedoeld worden. Uit de zinsbouw is dit wel op te maken.

Om een goede analyse van de speelruimte te maken, is gebruik gemaakt van kinderaantallen. Dit zijn gegevens van de afdeling Burgerzaken van de gemeente Leerdam met als peildatum 30 maart 2008.

2. SPELEN

In dit hoofdstuk worden een aantal belangrijke dingen over spelen nader toegelicht, zoals waarom buiten spelen zo belangrijk is en hoe je speelruimte kunt vormgeven. Ook de zorg voor speelvoorzieningen en het samen werken aan speelruimte komt aan de orde in dit hoofdstuk.

2.1. Het recht op spelen

Kinderen, jeugdigen en jongeren (de doelgroep) hebben recht op speelruimte. Er is (nog) geen expliciete wet die overheden verplicht om speelplekken aan te leggen. Wel is er het *Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind* dat werd aangenomen door de Verenigde Naties op 20 november 1989. Het omvat alle kinderrechten, geldt wereldwijd en heeft dezelfde kracht als een wet in Nederland. Het verdrag is eigenlijk een contract tussen de overheden en hun minderjarige bevolking. Het is de plicht van elke overheid om daarmee rekening te houden.

Lid 1 van Artikel 31 Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind:
De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven.

2.1.1. Minister Dekker: 'Kinderen verdienen speelruimte'

Mevrouw Agnes Kant van de SP heeft in 2003 gepleit voor een wet voor speelruimte. In deze initiatiefwet wordt gesteld dat drie procent van de voor wonen bestemde gebieden, de bestemming speelruimte zou moeten krijgen. Voor minister Dekker was deze initiatiefwet aanleiding tot het schrijven van een beleidsbrief aan alle Nederlandse gemeenten (VROM kenmerk NIB 2005/217590).

In deze beleidsbrief spreekt de regering haar zorg uit over het feit dat kinderen schijnbaar minder buiten spelen en dat dit zou komen door een tekort aan speelruimte en ontwikkelingsmogelijkheden. De minister verzoekt de gemeenten om in de ruimtelijke plannen voldoende ruimte te bestemmen als formele speelruimte. Als richtgetal is 3% van de voor wonen bestemde gebieden te reserveren als speelruimte. Stoepen en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Groenvoorzieningen bijvoorbeeld wel, mits deze geschikt zijn voor spelen en de omschrijving in het bestemmingsplan duidelijk maakt dat de gebieden met deze bestemming als speelruimte kunnen fungeren. Naast voldoende speelruimte vraagt de minister de gemeenten ook aandacht te besteden aan de kwaliteit en de bereikbaarheid van de buitenspeelruimte.

Informele speelruimte op de stoep.

Aandachtspunt is verantwoordelijkheid voor een integrale ruimtelijke ontwikkeling. Dus er dienen niet alleen speelplekken gemaakt te worden, ook trapveldjes, sportvelden, parken, waterkanten, natuurgebieden, schoolpleinen en pleinen moeten geschikt en bereikbaar zijn voor kinderen om te spelen. De minister vraagt ook om ruimte voor informeel spel.

2.1.2. Spelen in Leerdam

De gemeente Leerdam heeft een nota voor speelruimte 2005-2010, 'Ruimte om te spelen'. In deze nota staan een reeks aanbevelingen en beleidsuitgangspunten. Op het gebied van beheer en onderhoud van speeltoestellen is een beheerrapport opgesteld in 2007. De vervanging van speeltoestellen gebeurt via een flexibel vervangingssysteem waarvan het budget gebaseerd wordt op de 'Ladderdamse methode'.

2.2. Het belang van speelruimte

Spelen, in alle verschillende vormen, is van groot belang voor de ontwikkeling van kinderen, jeugd en jongeren. Dit is de basis voor de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling. Om deze ontwikkeling maximaal te kunnen stimuleren, is het belangrijk om inzicht te hebben in de functies die spelen heeft.

2.2.1. Functies van buitenspelen¹

Globaal kunnen vier functies van buitenspelen worden aangewezen die van belang zijn voor de ontwikkeling van het kind. Dat zijn *motorisch-lichamelijke* ontwikkeling, *zintuiglijke* ontwikkeling, *sociaal-emotionele* ontwikkeling en *cognitief-psychische* ontwikkeling. De verschillende ontwikkelingen worden hieronder kort toegelicht.

Spelen bevordert de *motorisch-lichamelijke* ontwikkeling in verschillende opzichten. Zo bevordert het de ontwikkeling van de grove en de fijne motoriek. Door het spelen doen kinderen vaardigheden op zoals lopen, zwemmen, springen, klimmen en klauteren, manipulatie van kleine voorwerpen en materialen, gooien en vangen.

Zintuigen van kinderen worden door buiten spelen op verschillende manieren geprikkeld. De *zintuiglijke* ontwikkeling zoals van de reuk, het gehoor, de tastwaarnemingen en ook de auditieve waarnemingen worden beïnvloed door het spelen. Maar ook bijvoorbeeld het geheugen wordt gestimuleerd bij het buitenspelen.

Leren fietsen op de stoep

---

¹ De informatie uit deze paragraaf is verkregen door een samenvatting van verschillende pedagogische boeken.

Ook *sociaal-emotionele* ontwikkeling wordt gestimuleerd door het buitenspelen. Door te spelen leren kinderen communiceren en omgaan met andere kinderen. Ze ontwikkelen een zelfbeeld, bijvoorbeeld door het behoren tot een groep en ze ontwikkelen eigen gevoelens zoals angst, drift en vriendschap. Daarnaast wordt ook zelfstandigheid ontwikkeld door het maken van eigen keuzes, trouw blijven aan deze keuzes en het uitvoeren ervan, met of zonder hulp van andere mensen. Ook de ontwikkeling van waarden en normen kan door spelen worden beïnvloed.

Het spelen bevordert ook de *cognitief-psychische* ontwikkeling. Het logisch denken en problemen oplossen en het structureren van oorzaak en gevolg worden door spelen gestimuleerd. Kinderen leren logisch na te denken. Ook de tijdsbeleving en de structurering daarvan wordt door spelen gestimuleerd: wanneer kun je spelen, bijvoorbeeld in welke seizoenen of het afwachten van een regenbui.

Ook de ontwikkeling in ruimtelijk inzicht en het structureren van deze ruimte in grenzen wordt door spelen gestimuleerd. Kinderen leren wat hoog, laag, ver dichtbij en hard of zacht is, maar ook krijgen ze inzicht in gedrag van andere gebruikers van de ruimte, zoals automobilisten.

2.2.2. Vormen van spelen

Buiten spelen kun je doen op allerlei verschillende manieren. Ieder kind speelt op zijn of haar eigen manier. In de voorgaande paragraaf zijn de verschillende functies van spelen voor de ontwikkeling van het kind aan bod gekomen. Om deze ontwikkeling zo goed mogelijk te stimuleren en te bevorderen, dient rekening te worden gehouden met de verschillende vormen van spel. Afhankelijk van de leeftijd en het ontwikkelingsstadium hebben kinderen aandacht voor specifieke spelsoorten. Zo is er *bewegingsspel*, *constructiespel*, *rollenspel*, *regel- en wedstrijdspel* en *ontmoeting en rust*.

Bewegingsspel zijn bijvoorbeeld fietsen, rennen, klimmen, skaten, balanceren, glijden en springen. In deze vorm van spelen kunnen kinderen hun energie kwijt en ontwikkelen ze hun motorische vaardigheden en hun conditie.

Het spelen met blokken, stenen, takken, hutten bouwen en graven zijn voorbeelden van *constructiespel*. Het construeren van dingen staat hierbij centraal. Kinderen en jongeren leren spelenderwijs de verschillende materialen kennen en gebruiken.

Bewegingsspel

Constructiespel...

Wedstrijdspel

Ontmoeting en rust...

Kinderen imiteren volwassenen al op jonge leeftijd. Later gaat dit over in fantasiespel met een eigen idee en in allerlei zelfbedachte situaties waarbij ze allerhande voorwerpen gebruiken. Dit noemen we een *rollenspel*. Indrukken die kinderen opdoen in de werkelijkheid worden onder andere door een dergelijk rollenspel op deze manier verwerkt.

In *regel- en wedstrijdspel* kunnen kinderen hun prestaties vergelijken met die van anderen. Competitie-elementen worden voor kinderen steeds belangrijker. Kinderen krijgen van zichzelf in beeld waar ze goed in zijn en het stimuleert hen om nog verder te oefenen of om nog beter te worden. Regel- en wedstrijdspelletjes leveren een bijdrage aan het zelfbeeld van kinderen.

Naast de actieve spelvormen is ook *ontmoeting en rust* een belangrijke vorm van spelen: even een moment om te rusten, te kijken, weg te dromen of te kletsen, of toe te kijken bij een spelletje. Een kind kan andere kinderen of volwassenen observeren om daar weer van te leren. Het is belangrijk om ook juist met deze vorm van spelen rekening te houden bij het inrichten van de openbare ruimte en speelplekken.

2.3. Speelruimte voor wie?

Spelen in de openbare ruimte en op speelplekken wordt gedaan door kinderen van diverse leeftijden en misschien ook wel door (groot)ouders. Het is belangrijk om te weten welke doelgroepen gebruikmaken van de informele en de formele speelruimte en hoe ze de ruimte samen gebruiken.

Men moet ervan uitgaan dat baby's zodra ze kunnen lopen tot en met de jongeren van circa achttien jaar gebruikmaken van de aanwezige speelruimte. Er is een indeling gemaakt van leeftijdscategorieën naar schoolindeling. De scheidslijn van de leeftijdscategorieën zijn niet haarscherp.

De kinderen (0 tot en met 5 jaar)

Voor kinderen tot en met circa drie jaar is de speelplek zeker een plaats waar hij of zij onder begeleiding van een oudere veilig kan liggen, kruipen, staan of rondstruinen. Het alleen en zelfstandig spelen van een dergelijk jong kind vindt plaats in de besloten omgeving van de woning, bijvoorbeeld in de tuin, de woonkamer of eventueel direct bij de voordeur.

Als de kinderen naar groep een en twee van de basisschool gaan worden ze langzaam steeds zelfstandiger en willen en mogen ze meer hun omgeving verkennen.

Dat gebeurt eerst dicht bij huis zodat de ouders nog enig zicht op het kind hebben, maar al snel verder de straat in waar het kind steeds meer nieuwe mogelijkheden vindt om te spelen.

In de gemeente Leerdam wonen in totaal 1.446 kinderen, waarvan er circa 97 in het buitengebied wonen.

De jeugdigen (6 tot en met 11 jaar)

De groep die in dit rapport als jeugdigen wordt aangeduid, betreft de kinderen uit de groepen drie tot en met acht van de basisschool. Op deze leeftijd gaan ze steeds meer op ontdekkingstocht uit en doen ze dit vaker in groepsverband.

Jeugdigen uit de onderbouw mogen vaak nog geen drukke straten oversteken en moeten dicht bij huis blijven. Vanaf een jaar of acht echter zwermen ze uit over de gehele buurt of kern. Het schoolplein is voor hen vaak een belangrijke speel- en ontmoetingsplek.

Jeugd

In de gemeente Leerdam wonen in totaal 1.654 jeugdigen, waarvan er circa 117 in het buitengebied wonen.

De jongeren (12 tot en met 18 jaar)

Eenmaal op het voortgezet onderwijs treedt er meestal weer een gedrags- en interesseverandering op. De jongeren blijken de al dan niet daartoe ingerichte openbare ruimte vaak te gebruiken om zich te verzamelen, rond te hangen en te sporten. Ze verplaatsen zich hiervoor zelfstandig over de gehele kern.

Jongeren

In de gemeente Leerdam wonen in totaal 1.857 jongeren, waarvan er circa 178 in het buitengebied wonen.

De groep van 19 tot en met 23 jaar gebruikt de openbare ruimte veel minder. Een groot deel van deze oudere jongeren zal gaan studeren (verhuizen) of werken en hun vrijetijdsbesteding vindt in toenemende mate binnen plaats, zoals in het café of sportcentrum. Wel zal een aantal (nog) gebruikmaken van de voorzieningen voor de jongeren

2.4. Vormgeving van informele en formele speelruimte

Als kinderen, jeugdigen of jongeren willen spelen, kunnen zij in een gevarieerde omgeving met gras, struiken, bomen, pleinen, stoepen en water vrijwel alle vormen van spel uitoefenen. Speeltoestellen kunnen dan ook gezien worden als een vervanging van de mogelijkheden die van nature aanwezig zijn. Daarom neemt vaak de noodzaak van speelplekken toe naarmate de fysieke ruimte om te spelen afneemt.

Er zal gestreefd moeten worden naar zoveel mogelijk informele speelruimte. Het zou ideaal zijn als iedereen voldoende natuurlijke informele ruimte in zijn omgeving heeft om te spelen zonder dat hiervoor speciale voorzieningen aangebracht hoeven te worden. De praktijk is echter dat dit op veel plaatsen niet het geval is. De ruimte om te spelen binnen het bebouwde gebied neemt steeds verder af; het (auto)verkeer, de verdichting van de woningen, voorzieningen voor volwassenen, hondenpoep en onveiligheid door criminaliteit en vandalisme (sociale veiligheid) leggen een steeds groter beslag op de beschikbare

Informele speelruimte

openbare ruimte. Dit gebeurt terwijl er steeds meer kinderen en jeugdigen in steden wonen.

De normtabelleten voor informele en formele speelruimte in Tabel 1 en Tabel 2 in paragraaf 3.2 zijn dusdanig opgesteld dat zowel de hier gestelde hoeveelheid informele als formele ruimte in een buurt aanwezig dient te zijn voor een evenwichtig aanbod aan basisvoorzieningen. Bij het toepassen van de normen bepaalt de omvang van de aanwezige doelgroep binnen de actieradius, plus de hoeveelheid informele speelruimte of er een formele speelplek noodzakelijk is. In de praktijk blijkt verder dat als er veel informele speelruimte is, de norm van 30 kinderen binnen de actieradius van een plek bijna nooit gehaald wordt. Dus hoe groener een buurt is, des te meer informele speelruimte er is en des te minder formele speelruimte nodig is. Is er zeer veel informele speelruimte dan zal het dus niet nodig zijn om speelplekken aan te bieden. Speelruimte blijft maatwerk per buurt!

2.5. Samen werken aan speelruimte

De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare speelvoorzieningen op haar grondgebied. Binnen de gemeentelijke organisatie moeten verschillende afdelingen samenwerken aan speelruimte. Maar ook andere personen en organisaties hebben invloed op de inrichting van de buitenruimte: bewoners, buurtbeheergroepen, scholen en private partijen zoals projectontwikkelaars en woningcorporaties.

2.5.1. De taakverdeling bij de gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheren en onderhouden van speelvoorzieningen. Tevens is de gemeente verantwoordelijk voor het beleid gericht op spelen.

In de gemeente Leerdam is de afdeling Samenleving verantwoordelijk voor het beleid gericht op spelen. De afdeling Openbare Ruimte is verantwoordelijk voor het beheer van de speelvoorzieningen. De uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden ligt bij de afdeling Onderhoud Woonomgeving. Ook het wijk- en buurtgericht werken is betrokken bij spelen.

2.5.2. De rol van bewoners, wijk- en dorpsraden en buurtbeheergroepen

Ook omwonenden van speelplekken hebben een taak in het aanbieden van speelruimte. Allereerst moeten zij accepteren dat er in de buurt en op de speelplekken gespeeld wordt. Maar zij zijn ook degenen die dagelijks langs de speelplekken lopen. In het kader van "burgerplicht" mag van bewoners verwacht worden dat ze de speelplekken niet vervuilen en dat ze ernstige gebreken en gevaren op speelplekken zien en deze ook melden aan de gemeente.

Belangrijke voorwaarde voor deze bereidheid en alertheid is betrokkenheid bij de speelplekken. Bij (grote) wijzigingen in de inrichting van de speelplek wordt bewoners de mogelijkheid geboden om mee te denken over de inrichting.

Kleinere maatregelen in het kader van onderhoud, reguliere vervanging en het veilig houden van de toestellen worden zonder overleg met bewoners uitgevoerd. Bij elke speelplek is in Leerdam een buurtbeheergroep betrokken. Indien er geen buurtbeheergroep is in de buurt wordt de wijkraad betrokken. De buurtbeheergroepen en wijkraden worden door de gemeente gestimuleerd om ook kinderen en jongeren te betrekken bij de inrichting van een speelplek bijvoorbeeld door het houden van een enquête.

2.5.3. Spelen op het schoolplein

De (speel)ruimten bij basisscholen met hun voorzieningen vormen vaak een belangrijk deel van de speelruimte. In de gemeente Leerdam zijn sommige schoolpleinen ook na schooltijd openbaar toegankelijk. Ander schoolpleinen worden afgesloten en zijn niet meer toegankelijk na schooltijd.

Openbaarheid betekent niet noodzakelijk dat er geen hekken mogen staan. Denk ook aan sleutelbeheer door omwonenden, extra toezicht door politie, het langer openstellen van schoolpleinen enzovoort. Bij het opstellen van de analyse zijn de schoolpleinen meestal buiten beschouwing gelaten. Een enkele keer wordt geadviseerd om met de school in gesprek te gaan over het openbaar maken van de schoolpleinen.

Wordt een schoolterrein in het openbaar speelvoorzieningen-niveau opgenomen, dan zullen er met het schoolbestuur duidelijke afspraken (convenant) gemaakt moeten worden over de verantwoordelijkheden, het beheer, het onderhoud en de vervanging van de speeltoestellen.

2.5.4. Samen met de woningcorporatie of projectontwikkelaar

In de gemeente Leerdam zijn diverse woningcorporaties (Stichting Wonen Leerdam, Woningbouwvereniging Ideaal Wonen Lingewaal) en projectontwikkelaars actief. De woningcorporatie is ook verantwoordelijk voor de leefbaarheid van de wijken en buurten en zorgt daarom soms ook voor het aanbieden van speelruimte. Ook bij nieuwbouw- of herstructureringsprojecten waarbij projectontwikkelaars zijn betrokken, stelt de gemeente kaders en stuurt ze op het gebied van speelruimte. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de Raadsliedenbuurt in Leerdam West waar de gemeente afspraken heeft gemaakt met de projectontwikkelaar over het aantal vierkante meters speelruimte in de nieuwe buurt en het bedrag dat de ontwikkelaar moet reserveren voor nieuwe speelvoorzieningen. Daarnaast is ook de 3%-norm (drie procent van de voor wonen bestemde ge-

Bij nieuwbouw rekening houden met speelruimte!

bieden moet gereserveerd worden voor speelruimte) toegepast als minimale eis.

2.6. De zorg voor speelvoorzieningen

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer, het vervangen, en het onderhoud van de speelvoorzieningen in de openbare ruimte. In 2007 heeft OBB voor de gemeente Leerdam een beheerrapport speelvoorzieningen opgesteld. Hierin staat uitgelegd op welke wijze de speelvoorzieningen beheerd en onderhouden worden. Ten aanzien van de vervanging van speelvoorzieningen wordt een flexibel vervangingsschema gehanteerd en voor het budget wordt de 'Ladderdamse methode' gehanteerd.

3. QUICKSCAN: ANALYSE SPEEL- RUIMTE

In dit hoofdstuk wordt kort toegelicht op welke wijze de quickscan is uitgevoerd. Hieruit wordt duidelijk hoe de analysehoofdstukken gelezen kunnen worden.

3.1. Analyse van de speelruimte: quickscan

De verschillende kernen en wijken van Leerdam komen in de volgende hoofdstukken elk afzonderlijk aan bod. In elke wijk en elke kern is een quickscan van de bestaande speelruimte gemaakt. Tevens is door OBB een advies gegeven voor de wijk of kern met betrekking tot de bestaande speelruimte en eventuele nieuwe speelruimte.

De veldinventarisatie, die door OBB in september 2008 is gedaan, vormt samen met de kinderaantallen de basis voor de quickscan. In bijlage 2 is een wijktabel opgenomen met onder andere het aantal kinderen en het aantal speelplekken. In bijlage 3 is een plekkentabel opgenomen met daarin alle speelplekken en adviezen voor Leerdam.

Voor elke wijk of kern is bekeken wat de exacte woonplaats van de kinderen, jeugd en jongeren is. Het kinderaantal is bepalend voor het aantal formele speelplekken in de wijk. Het aantal kinderen, jeugdigen en jongeren is daarmee per buurt berekend. Tevens is bekeken hoeveel kinderen een speelplek zelfstandig kunnen bereiken. Hiervoor wordt rekening gehouden met de actieradius van kinderen: 100 meter. Voor jeugdigen is de actieradius 400 meter. Voor jongeren wordt ervan uitgegaan dat ze in de hele wijk, stad of kern kunnen komen.

3.2. Toetsingskader

Na het intekenen van de kinderaantallen, de speelplekken en de veldinventarisatie zijn de bevindingen getoetst aan de normen, om een advies uit te brengen. OBB heeft normen voor informele- en formele speelruimte ontwikkeld. Deze normen zijn in ruim zestig gemeenten in Nederland reeds toegepast en onderschreven.

3.2.1. Normen voor informele speelruimte

Door het toepassen van de normen wordt invulling gegeven aan een evenredige verdeling van informele speelruimte over de doelgroepen en buurten. Bij weinig informele speelruimte moeten maatregelen getroffen worden die de openbare ruimte beter bespeelbaar maken. In Tabel 1 zijn de normen voor informele ruimte samengevat.

Informele speelruimte

Copyright OBB ©	LEEFTIJDSCATEGORIE		
	Kinderen 0 tot en met 5 jaar	Jeugdigen 6 tot en met 11 jaar	Jongeren 12 tot en met 18 jaar
Normen			
oppervlakte (minimaal)	20 m ² per kind	20 m ² per jeugdige; 10 m ² voor spelen op straat en 10 m ² voor spelen in het groen	1 ontmoetingsplek per 15 jongeren (ca. 15 m ² met ontmoetingsaanleiding)
ligging	aaneengesloten ruimte direct grenzend aan woning	binnen/rand buurt, eind van de straat, veldje bij de flats, pleintje achter huizen, overzichtelijk bereikbaar	in eigen sociale omgeving/buurt, op hoek van straat, pleintje; beschut min of meer in zicht
geschikt voor	leren fietsen en skaten, rommelen, fantasiespel (koken, hutje), stoepkrijten, in zon/schaduw zitten	in groepjes; verstoppertje, speurtocht door buurt, touwspringen, balletje trappen, kastanjes zoeken, hut bouwen	elkaar ontmoeten, zitten kletsen, showen, competitie, kijken naar voorbijgangers; brommertje en fiets
Minimale eisen			
verkeer	doodlopend, ontsluiting voor maximaal 15 tot 20 woningen. Niet bij fietsdoorgang	max. 30 km en beperkt aantal auto's per uur; geen constante stroom van brommers en fietsers	niet op de rijbaan
overlast	n.v.t.	niet direct bij muur of raam van woning	niet direct voor de deur van woningen
schoon	gras of verharding; geen poep, afval, prikkende of giftige struiken	gras of verharding; geen poep, afval, prikkende of giftige struiken	minder van belang, wel schone kleren kunnen houden
ruimte	geborgen, maar niet te benauwd (vnl. stoepen en hofjes)	grotere ruimten voor spelvormen en verkeersluwe buurt voor bereikbaarheid	overzichtelijk met zitaanleiding
Potentieel geschikte ruimten			
tuin/erf	(grote) eigen tuin is goud waard	indien groot en uitdagend genoeg	nee
grasveld/gazon	mits droog en schoon	mits geen poep	geschikt, mits paadje naar plek toe
bosjes/ruigten	niet aantrekkelijk	ideaal verstoppertje en hutten bouwen	mits open kant naar weg of plein
stoep/hofje	mits groot genoeg	Voor verplaatsing	afhankelijk van situatie
plein/parkeerplaats	geschikt als er apart rustig hoekje is	mits overzichtelijk en weinig rijdende en geparkeerde auto's	mits auto kan passeren zonder dat ze moeten verkassen
sloten/poelen	nee	zeer aantrekkelijk	n.v.t.
vijvers/meren	nee	aantrekkelijk voor vissen, varen, schaatsen	zwemwater, vissen, schaatsen
winkelcentrum	nee	eventueel	ja
strand/zee	nee	strandspelen/zwemmen	ontmoeten/zwemmen/-sporten

Tabel 1 Normen voor informele speelruimte. Copyright OBB ©

3.2.2. Normen voor formele speelruimte

Formele speelruimte is makkelijker in een wijk aan te wijzen dan informele speelruimte. Verschillende organisaties die betrokken zijn bij speelruimte, hebben intensief samengewerkt aan richtlijnen voor de aanleg en het onderhoud van speelvoorzieningen. Vooral het uitgeven van het 'Handboek Veiligheid van Speelvoorzieningen' heeft bijgedragen aan het tot stand komen van landelijk aanvaarde normen en richtlijnen. Ook de afstand die de doelgroep kan afleggen tot een speelvoorziening en de wenselijke oppervlakte van een speelplek is in dit handboek vastgelegd.

Naast dit handboek geven vooral ervaringscijfers inzicht in hoe een speelplek functioneert. Met behulp van onder andere ervaringscijfers heeft OBB normen opgesteld voor het aantal kinderen van een bepaalde leeftijdscategorie dat binnen een actieradius woont en een speelplek zelfstandig zou moeten kunnen bereiken, zonder elkaar op die speelplek in de weg te lopen. De belangrijkste onderwerpen van deze normen en richtlijnen zijn in Tabel 2 samengevat weergegeven.

De oppervlakten voor de speelplekken zoals in Tabel 2 genoemd betreffen de oppervlakte van het speelterrein zelf. Daarnaast moet er nog ruimte zijn voor paden ernaartoe, de omliggende beplanting, de toegangen en de omgeving.

Bij de normen voor formele speelruimte moet benadrukt worden dat jonge kinderen tot en met drie jaar niet zelfstandig, maar onder begeleiding van een ouder/verzorger op een openbare speelplek spelen.

Deze heel jonge kinderen kunnen goed gebruikmaken van de speelplekken die ingericht zijn voor de kinderen tot en met vijf jaar. Het plaatsen van een speeltoestel waarop kinderen van nul tot en met drie jaar zonder begeleiding kunnen spelen, is geen verantwoordelijkheid van de gemeente.

Door het toepassen van de normen wordt invulling gegeven aan een evenredige verdeling van speelvoorzieningen over de doelgroepen en de buurten. Deze normen kunnen gezien worden als een aanvulling op de informele normen. Daar waar veel informele ruimte is, zijn minder (formele) speelplekken nodig.

Formele speelruimte

Copyright OBB ©	LEEFTIJDSCATEGORIE		
	Kinderen 0 tot en met 5 jaar	Jeugdigen 6 tot en met 11 jaar	Jongeren 12 tot en met 18 jaar
1. Relatie leeftijd, spelbereik en verzorgingsgebied			
afstand tot woning	100 meter	300 tot 400 meter	> 1.000 meter
niveau	straat/blok	Buurt	kern/stad
minuten lopen	2 minuten	5 minuten	15 minuten
verzorgingsgebied	3 hectare	50 hectare	300 hectare
2. Aantal per speelplek			
aantal woonachtig binnen actieradius	15 tot 30 ²	55 tot 70	85 tot 100
3. Inrichting speelplek			
oppervlakte	100 tot 500 m ²	500 tot 2.000 m ²	1.000 tot 6.400 m ²
voorzieningen	3 toestellen 3 speelprikkels bank, afvalbak	3 toestellen 4 speelprikkels	4 toestellen 4 speelprikkels
voorbeelden voor- zieningen	zandbak huisje wip(veer) glijbaantje schommel	trapveld klimtoestel schommel kabelbaan duikelrek	trapveld skateboardbaan basketbalveld zitaanleidingen schommel
voorbeelden speel- prikkels en zitaan- leidingen	betonpoefs betonbielzen verschillende bodemmaterialen hoogteverschillen bankjes	betonpoefs paaltjes hoogteverschillen bosjes (verstoppert) zand en water	betonpoefs banken muurtjes pad of plein van glad asfalt
stimulatie en be- geleiding ontwikkeling	veel variatie veel fantasie duidelijke grenzen grote motoriek	meting resultaten groepsbesef toename creativiteit grotere doelgerichtheid	informele ontmoeting zoekt bevestiging sportieve krachtmeting keuzes maken

Tabel 2 Normen formele speelruimte. Copyright OBB ©

3.3. Leeswijzer Quickscan en analyse

In de volgende hoofdstukken is de analyse per wijk of kern uitgewerkt. Soms zijn wijken verdeeld in kleinere delen die buurten genoemd zijn. Door de wijk lopen soms straten die kinderen en jongere jeugd niet zelfstandig mogen of kunnen oversteken en dus door kinderen als een barrière worden ervaren. Hierdoor ontstaan verschillende 'speelbuurten' in de wijk.

Een onderverdeling binnen een wijk is gemaakt om een beter overzicht te krijgen van de beschikbare speelruimte in de wijk en om een gerichter advies te kunnen geven.

² Bij minder dan 15 kinderen kan een speelplek opgeheven worden en bij meer dan 30 kinderen kan een extra speelplek overwogen worden of een extra grote aangelegd worden.

Per kern of wijk is op de eerste pagina een kort overzicht opgenomen met daarin allereerst de kinderaantallen, het aantal speelplekken voor een bepaalde leeftijdsgroep in de huidige situatie en het advies daarvoor. Het totaal aantal speelplekken komt soms niet overeen met de optelling van het aantal plekken per leeftijdscategorie. Dit heeft ermee te maken dat sommige speelplekken voor meerdere leeftijdscategorieën geschikt zijn en dus bij alle betreffende categorieën genoteerd zijn.

In de tweede tabel is per kern of wijk weergegeven welke speelplekken er zijn en voor welke leeftijdscategorie ze zijn ingericht. Betreft het speelplekken voor kinderen dan is tevens opgenomen hoeveel kinderen deze speelplek zelfstandig kunnen bereiken. Ook is een advies gegeven voor een leeftijdscategorie van de speelplek. Het kan zijn dat geadviseerd wordt deze te wijzigen of zelfs om de speelplek secundair te maken. In deze tabel is ook een advies voor zoekgebieden (nieuwe speelplekken) opgenomen.

Tot slot is het kopje 'Denk eens aan' bedoeld om enkele ideeën, adviezen of suggesties te geven bij het (her)inrichten van de speelvoorzieningen in een wijk.

Het analyse hoofdstuk is opgebouwd uit een algemeen deel met een korte beschrijving van de wijk, het percentage kinderen in de wijk en eventueel een beschrijving van bovenwijkse voorzieningen. Daarna wordt ingegaan op de kwantiteit en de kwaliteit van de informele en formele speelruimte in de wijk. Per wijk is door OBB een advies gegeven over de speelruimte (zowel informele als formele speelruimte).

Kinderaantallen op kaart

LEERDAM NOORD IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen	Aantal speelplekken	
		huidig	advies
totaal Noord	1.528	25	17
kinderen 0 t/m 5 jaar	461	11	14
jeugd 6 t/m 11 jaar	478	8	10
jongeren 12 t/m 18 jaar	546	7	7

Tabel 3 Kinderaantallen en aantal speelplekken Leerdam Noord

Speelplek		Te bereiken door aantal 0t/m 5-jarigen	Leeftijdscategorie	
nr	naam		huidige situatie	advies
1	Weide 't Pleintje	15	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
2	Brunnellaan 35	20	0 t/m 11 jaar	0 t/m 5 jaar
3	Sarvaasstraat 24	15	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
4	Hagahof	10	0 t/m 11 jaar	secundair
5	Hoffmanstraat	n.v.t.	12 t/m 18 jaar	6 t/m 18 jaar
6	Van Coehoornstraat 35	10	0 t/m 11 jaar	secundair
7	Lisdoddelaan 29	15	0 t/m 5 jaar	secundair
8	Lisdoddelaan 59	20	0 t/m 18 jaar	0 t/m 11 jaar
10	Lisdoddelaan 1	20	0 t/m 5 jaar	secundair
11	Eiland	n.v.t.	6 t/m 18 jaar	6 t/m 18 jaar
12	Violierlaan	25	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
13	Drossaardslaan	10	0 t/m 11 jaar	secundair
14	Akkerwindelaan	15	0 t/m 11 jaar	0 t/m 5 jaar
15	Bogerd	25	0 t/m 11 jaar	secundair
16	Wederiklaan 2	15	0 t/m 5 jaar	secundair
17	Wederinklaan 18	20	0 t/m 5 jaar	0 t/m 5 jaar
17A	Frans Blomlaan	n.v.t.	12 t/m 18 jaar	12 t/m 18 jaar
18	Sperwerlaan	20	0 t/m 18 jaar	0 t/m 11 jaar
20	Koekoekstraat	25	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
21	Dirk Karsstraat	15	0 t/m 18 jaar	0 t/m 11 jaar
22	Copierlaan "Berenburcht"	20	0 t/m 11 jaar	0 t/m 5 jaar
23	Copierlaan 178	25	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
24	Donjon "Pinokkio"	30	0 t/m 18 jaar	0 t/m 11 jaar
25	Lansier "Wip-wap"	25	0 t/m 5 jaar	0 t/m 5 jaar
26	Donk 72	20	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
Z1	Ten westen van Schapendijkje samen met jongeren bepalen		geen	12 t/m 18 jaar

Tabel 4 Overzicht speelplekken Leerdam Noord

Denk eens aan:

- op welke manier kinderen kunnen spelen in de veelvuldig aanwezige informele ruimte;
- variatie aan speeltoestellen, vooral uitdagende zwaai- en draaitoestellen voor de jeugd;
- het behouden van de skatevoorziening;
- welke speelplekken in de buurt het best gebruikt worden of het best worden gewaardeerd door de kinderen, de jeugd en de jongeren zelf;
- een goede spreiding van speelplekken in de buurt, door onder andere goed te kijken naar waar de kinderen precies wonen;
- het verharden van het grastrapveld gelegen centraal in de wijk, zodat er ook bij nat weer goed gevoetbald kan worden.

Spelen op speelplek [3] achter de Sarvaasstraat

4. SPELEN IN LEERDAM NOORD

De wijk Noord wordt door de spoorlijn van de oude stadskern gescheiden. De groenstroken langs het Recht van ter Leede en het Loosdorp vormen een verbinding met het buitengebied maar zijn overwegend ontoegankelijk ingericht.

De voorzieningen in de wijk zoals de winkels, het verzorgingshuis en de basisscholen, zijn centraal gesitueerd. Rondom het Eiland, waar deze voorzieningen liggen, zijn de woonbuurten gelegen. De woonbuurten zijn verschillend van karakter. Zo zijn er de pleintjes waaraan de woningen gesitueerd zijn in een 'molenviek structuur' en lange brede straten waarbij de tuinen van de woningen met de rug naar elkaar toe liggen.

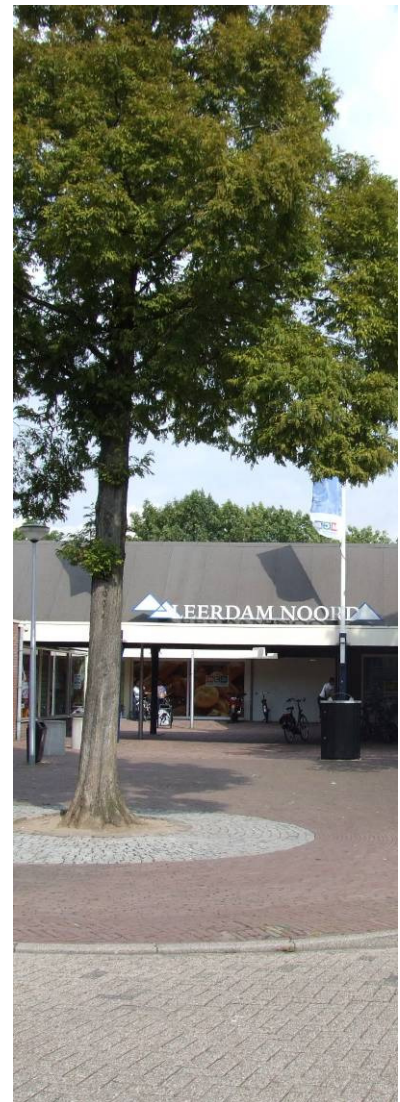
In Leerdam Noord wonen circa 5930 inwoners, van wie een kwart in de leeftijd van nul tot en met achttien jaar. Het is een grote wijk die is onder te verdelen in verschillende buurten. De Recht van ter Leede / Schapendijkje splitst de wijk in een oostelijk en een westelijk deel. Het westelijk deel is de meest recent gebouwde buurt van Leerdam Noord. Het oostelijk deel van Leerdam Noord bestaat weer uit verschillende typen buurten uit de jaren zestig en zeventig.

In het centrum van Leerdam Noord, nabij alle voorzieningen als winkels en onderwijsinstellingen ligt speelplek [11] aan het Eiland. Dit is een duurzame speelplek en daarmee een voorziening voor de gehele wijk. Het trapveld is te voet of op de fiets eenvoudig bereikbaar door de vele fiets- en voetpaden. Geadviseerd wordt om deze speelplek te handhaven voor de jeugd en de jongeren in Leerdam Noord. Naast het centrale trapveld liggen er verspreid over de wijk nog drie grastrapvelden, op speelplek [5], [17A] en [23]. In het zuidelijk deel van Leerdam Noord is geen voetbalvoorziening voor de jeugd en de jongeren. Wellicht is het een idee om met de middelbare school aan de IJsvogellaan in gesprek te gaan over de mogelijkheden van het openstellen van het schoolplein en het plaatsen van bijvoorbeeld een pannakooi of voetbalkooi.

Aan de rand van Leerdam Noord, aan de rotonde op de Parallelweg ligt een skatebaan. Deze skatevoorziening is de skatevoorziening van Leerdam. Het is een bovenwijkse voorziening voor jongeren in de hele gemeente. Het is van belang dat deze skatevoorziening behouden blijft.

4.1. Informele speelruimte

Hoewel Leerdam Noord uit verschillende typen buurten bestaat, is in alle buurten veel informele speelruimte beschikbaar in de vorm van pleintjes, bosjes, groenstroken langs het water, parken, achtertuinen, achterpaden en parkeerplaatsen. Ook in verschillende straten, zoals in de Van Lannooystraat, zijn brede stoepen aanwezig.

Het centrum van Leerdam Noord

Van Lannooystraat

OBB adviseert om de bovengrens van de norm voor formele speelruimte te hanteren, omdat er in Leerdam Noord een grote hoeveelheid aan informele speelruimte beschikbaar is.

4.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd

In Leerdam Noord wonen circa 405 kinderen en 538 jeugdigen. Het aantal kinderen in deze wijk neemt de laatste jaren sterk af. Het aantal jeugdigen daarentegen bevindt zich op dit moment, met name in de nieuwbouwuurt ten westen van het Schapendijkje, in de piek, maar zal de komende jaren ook afnemen.

4.3. Ten westen van het Schapendijkje

Ten westen van het Schapendijkje wonen circa 115 kinderen en 160 jeugdigen. In deze buurt zijn vier speelplekken waarvan speelplek [22] en [23] aan de Copierlaan zijn ingericht voor kinderen en jeugd. Plek [24] aan de Donjon is voor kinderen, jeugd en jongeren ingericht en plek [25] aan de Lansier voor kinderen. Volgens de norm zouden in deze buurt drie tot vier speelplekken beschikbaar moeten zijn voor kinderen en circa twee voor de jeugd.

Er zijn in deze buurt voldoende speelplekken voor de jeugd en de jongeren beschikbaar. De speelplekken liggen goed verspreid over de buurt.

OBB adviseert om de huidige speelplekken te behouden. Om de jeugd iets meer uitdaging te bieden, zou meer ingezet kunnen worden op uitdagende draai- en zwaaitoestellen. Daarnaast is op speelplek [23] in het park voldoende ruimte om te voetballen. Het is aan te bevelen dit te faciliteren met mini- of mididoeltjes. Tevens is het voor de oudere jeugd leuk om op deze plek zitplaatsen of bankjes te hebben.

Speelplek [23] Copierlaan

4.4. Ten oosten van het Schapendijkje

In deze buurt wonen circa 290 kinderen en 380 jeugdigen. Met name in de buurten met de zogenaamde 'molenwiek structuur' (rondom de Bogerd, Donk en Griend) wonen beduidend meer jeugdigen dan kinderen.

Bogert – Donk – Griend

In deze buurt wonen circa 65 kinderen en 105 jeugdigen. Er liggen 7 speelplekken in de buurt, waarvan vier plekken zijn ingericht voor kinderen en jeugd. Twee plekken zijn ingericht specifiek voor kinderen en een voor jongeren.

Volgens de norm zouden in deze buurt twee speelplekken voor kinderen en een à twee speelplekken voor jeugdigen beschikbaar moeten zijn.

OBB adviseert om in deze buurt in te zetten op drie à vier duurzame speelplekken voor kinderen en jeugd. Bij het kiezen van de plekken dient gelet te worden op een goede spreiding over de buurt en het aantal kinderen dat de plek zelfstandig kan bereiken. Er zou bijvoorbeeld gekozen kunnen worden voor het handhaven van plek [13] en [14] aan de Griend, en plek [17] aan de Bogerd voor kinderen. Voor de jeugd en de kinderen zou plek [26] aan de Donk gehandhaafd kunnen blijven.

Hooikamp – Violierlaan – Noorderveld – Lisdoddelaan

In deze buurt wonen circa 65 kinderen en 60 jeugdigen. Volgens de normen zouden twee speelplekken voor kinderen en een voor de jeugd beschikbaar moeten zijn. In deze buurt liggen momenteel vier speelplekken waarvan plek [7] en [10] aan de Lisdodde specifiek zijn ingericht voor kinderen. Plek [8] aan de Lisdodde en [12] aan de Violierlaan zijn ingericht voor kinderen, jeugd en jongeren.

OBB adviseert om in deze buurt twee speelplekken aan te wijzen die gehandhaafd blijven en ingericht worden als duurzame speelplek voor kinderen en jeugd. Speelplek [12] is een dergelijke duurzame speelplek. Geadviseerd wordt om deze in ieder geval te handhaven.

Tussen van Leyenbrugstraat, Brunellaan, Schaikseweg en Loosdorp

In deze buurt wonen circa 80 kinderen en 110 jeugdigen. Volgens de norm zouden er twee tot drie speelplekken voor kinderen en een à twee speelplekken voor de jeugd beschikbaar moeten zijn. In dit deel van Leerdam Noord liggen momenteel zes speelplekken waarvan er vier zijn ingericht voor kinderen en jeugd en twee voor kinderen, jeugd en jongeren.

Speelplek [5] aan de Hoffmanstraat is een duurzame en zeer ruime speelplek met name voor jongeren. OBB adviseert om deze speelplek te handhaven voor jongeren, maar geschikt te maken voor de jeugd. Ook speelplek [1] is een plek, ingericht voor kinderen, jeugd en jongeren. Geadviseerd wordt om ook deze plek te handhaven voor alle doelgroepen.

Naast plek [5] en [1] wordt geadviseerd om speelplek [3] aan de Servaasstraat en speelplek [2] aan de Brunellaan specifiek voor de kinderen in te richten, gezien de exacte woonplek van de kinderen.

Speelplek [6] aan de van Coehoornstraat en speelplek [4] aan de Hagahof kunnen bij een teruglopend kinderaantal als secundair worden aangewezen.

Speelplek [13]

Speelplek [12]

Speelplek [1]

Speelplek [18]

Speelplek [21]

Speelplek [5]

Tussen de Ooievaarlaan, Reigerpad, Parallelweg en de Schaikseweg

In deze buurt wonen circa 85 kinderen en circa 115 jeugdigen, grotendeels ten oosten van de Sperwerlaan. Volgens de normen zouden in deze buurt drie speelplekken voor kinderen en een à twee voor jeugdigen aanwezig moeten zijn.

Er zijn in deze buurt momenteel drie speelplekken. Plek [18] aan de Koekoekstraat is een ruime speelplek ingericht voor kinderen, jeugd en jongeren. Geadviseerd wordt om deze plek te behouden voor de kinderen en de jeugd.

Speelplek [20] is ingericht voor kinderen en jeugd. OBB adviseert om deze speelplek specifiek voor kinderen in te richten. Speelplek [21] is ingericht voor kinderen, jeugd en jongeren. Geadviseerd wordt om deze plek in te richten voor kinderen en jeugd. Gezien de beschikbare ruimte is het geen ideale plek om alle leeftijdscategorieën te combineren.

4.5. Informele en formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren

In Leerdam Noord wonen circa 585 jongeren. Het aantal jongeren zal de komende jaren toenemen, vooral daar waar op dit moment veel jeugdigen wonen, zoals in de buurten met de 'molenwiek structuur' en in de nieuwere buurten ten westen van het Schapendijkje. Na circa vijf jaar zal de jongerenpiek weer afnemen in deze wijk.

Jongeren in Leerdam Noord hebben veel informele ontmoetingsruimte tot hun beschikking. Langs de slootjes in de groenstroken staan op diverse plekken bankjes om even te ontmoeten en de laatste nieuwtjes uit te wisselen, bijvoorbeeld langs het Reigerpad. Er zijn ook diverse grasvelden en pleintjes zoals aan de Copierlaan en de Koekoekstraat. Ook aan de Bastion is een grote vijver met een grote heuvel en een object dat jongeren aanleiding geeft om te ontmoeten.

Daarnaast is het winkelcentrum in Leerdam Noord een interessante plek voor de jongeren om elkaar te ontmoeten. Hier kunnen de jongeren 'zien en gezien worden', even snel de winkel in om iets te kopen en ze kunnen er ook terecht bij slecht weer omdat een deel overdekt is. Het trapveld dat hier ligt, plek [11], is voor de jongeren aantrekkelijk gezien de faciliteiten rondom het trapveld. Geadviseerd wordt om het trapveld te optimaliseren, bijvoorbeeld door het te verharderen zodat ook na een regenbui fatsoenlijk gevoetbald kan worden. Daarnaast is het aan te bevelen ook het ontmoeten voor jongeren te faciliteren op deze plek.

Volgens de normen zouden in Leerdam Noord vijf à zes gecombineerde sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren aanwezig moeten zijn.

De skatebaan aan de rotonde op de Parallelweg ligt aan de rand van de wijk en is voor alle jongeren bereikbaar. Het is van belang deze bovenwijkse skatevoorziening te behouden voor de oudere jeugd en de jongeren in Leerdam.

Ten westen van het Schapendijkje liggen geen specifieke jongerenvoorzieningen. Op speelplek [23] aan de Copierlaan bijvoorbeeld is voldoende ruimte voor een sport- en ontmoetingsplek. Geadviseerd wordt om met de jongeren samen een locatie in de buurt aan te wijzen waar ze kunnen en mogen sporten en ontmoeten [Z1].

Ten oosten van het Schapendijkje ligt plek [17A] aan de Frans Blomlaan, wat een interessante en ruime sport- en ontmoetingsplek voor jongeren is. Ook plek [12] aan de Violierlaan is een grote plek waar jongeren kunnen sporten en ontmoeten aan de rand van de buurt.

Plek [5] aan de Hofmanstraat is voor jongeren een ruime plek om te sporten en te ontmoeten.

Met deze bestaande sport- en ontmoetingsplekken, die deels door de jongeren gedeeld moeten worden met de jeugd en soms ook met kinderen, is het aanbod aan formele sport- en ontmoetingsplekken minimaal in de wijk. Geadviseerd wordt om de plekken die geschikt zijn te behouden.

Naast het ontmoeten en sporten op formele plekken, kan ontmoeten ook plaatsvinden in de openbare ruimte op informele ontmoetingsplekken, bijvoorbeeld op een van de vele pleintjes of veldjes.

Skatebaan

Speelplek [17A]

LEERDAM CENTRUM IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen	Aantal speelplekken	
		Huidig	Advies
totaal Centrum	271	3	6
kinderen 0 t/m 5 jaar	95	3	5
jeugd 6 t/m 11 jaar	78	3	2
jongeren 12 t/m 18 jaar	98	0	1

Tabel 5 Kinderaantallen en aantal speelplekken Leerdam Centrum

Speelplek		Te bereiken door aantal 0 t/m 5-jarigen	Leeftijdscategorie	
nr	naam		huidige situatie	advies
27	Julianastraat	5	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
28	Nieuwstraat	10	0 t/m 11 jaar	0 t/m 5 jaar
31	Oostwal	5	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
Z2	tussen Julianastraat en Meentplein		geen	0 t/m 5 jaar
Z3	ten westen van de Fonteinstraat		geen	0 t/m 5 jaar
Z4	nader te bepalen in overleg met jongeren		geen	12 t/m 18 jaar

Tabel 6 Overzicht speelplekken Leerdam Centrum

Denk eens aan:

- informele speelruimte aantrekkelijker te maken door speelprykkels te plaatsen;
- een veilige speelroute door het centrum, waardoor kinderen zelfstandig van de ene naar de andere speelplek kunnen komen;
- variatie in speeltoestellen, met name uitdagende zwaai- en draaitoestellen voor de jeugd;
- een betere spreiding van de speelvoorzieningen, door onder andere goed te kijken naar waar de kinderen exact wonen;
- een nieuwe speelvoorziening in de nieuwbouwuurt het Rode Dorp, als er meer kinderen en jeugdigen komen wonen;
- een sport- en ontmoetingsplek voor jongeren in het centrum.

5. SPELEN IN LEERDAM CENTRUM

Informele speelruimte in het Centrum

Uitgezonderd grotere gebouwen als de kerken, het stadhuis, hof Hofje en enkele nieuwe winkelcomplexen is de bebouwing in het centrum kleinschalig van karakter. In het bijzonder de zone tussen de Zuidwal en de Kerkstraat is rijk aan waardevolle gebouwen zoals het Oude Raadhuis, de kerk, het Huis van de Drossaert en het Hofje van mevrouw Van Aerden. Het waterfront en de stadswallen zijn daarnaast specifieke kenmerken van het centrum die ook een speel- of ontmoetingsaanleiding kunnen vormen. De structuur van de binnenstad wordt overwegend bepaald door gesloten bouwblokken met bebouwing die zich op de openbare ruimte oriënteert.

Leerdam Centrum is de wijk met veel voorzieningen voor Leerdam, zoals winkels en restaurants, de bibliotheek en de wekelijkse markt op het plein voor het gemeentehuis. Het centrum vormt een interessante plek voor jongeren om te ontmoeten. Hier is wat te zien en te doen! Jongeren komen vanuit heel Leerdam naar het centrum voor de winkels en om te 'zien en gezien te worden'. Daarnaast komen ook kinderen en jeugdigen al dan niet onder begeleiding van hun ouder(s) in het centrum, bijvoorbeeld om boodschappen te doen. Wonen is dan ook niet de belangrijkste functie in de wijk. Er wonen circa 1660 inwoners van wie ongeveer 15 procent in de leeftijdscategorie van nul tot en met achttien jaar.

Het centrum wordt in tweeën gedeeld door de Meent die door kinderen en de jongere jeugd als barrière wordt ervaren. De officiële grens tussen het centrum en wijk Oost is de Oostwal. In dit plan is de Oranje Nassaulaan als grens tussen beide wijken aangehouden, omdat deze weg door kinderen als een barrière wordt ervaren.

5.1. Informele speelruimte voor kinderen en jeugd

In het centrum van Leerdam is niet veel informele speelruimte voor kinderen en jeugd beschikbaar. Door de drukte die de voorzieningen met zich meebrengen is het voor de kinderen lastig om op straat te spelen. Ook de stedenbouwkundige opzet van de wijk is niet ideaal (door het ontbreken van stoepen in verschillende straten) om te spelen.

Echter het plein waar de markt wordt gehouden, is wel een goede informele speelplek voor de kinderen en de jeugd uit het centrum.

OBB adviseert om de informele speelruimte die er is te behouden.

5.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd

In Leerdam Centrum wonen circa 95 kinderen en 80 jeugdigen. Er is een lichte stijging van het aantal kinderen te zien, wat tot gevolg heeft dat over enkele jaren ook het aantal jeugdigen zal toenemen indien de gezinnen in het centrum blijven wonen. Rekening houdend met de nieuwbouw in het centrum wordt hier wel van uitgegaan.

Volgens de norm zouden in deze wijk vier speelplekken voor kinderen en twee voor jeugdigen beschikbaar moeten zijn.

Tussen het station en de Meent wonen circa 20 kinderen en 25 jeugdigen. Ten noorden van de Meent ligt een speelplek [27] voor kinderen en jeugd aan de Julianastraat. Langs deze speelplek ligt een grasveld dat door de jeugdigen uit de buurt wordt gebruikt om een balletje te trappen. OBB adviseert om ook de speelplek in te richten als trapveldje. Het is opvallend dat de kinderen op deze plek graag met het zand rondom de toestellen spelen. Daarnaast wordt geadviseerd om, indien het kinderaantal in deze buurt door de nieuwbouwlocatie gaat toenemen, een speelplek voor kinderen aan te leggen [Z2].

Ten zuiden van de Meent liggen twee speelplekken: plek [28] aan de Poortery en plek [31] aan de Oostwal. Beide zijn ingericht voor kinderen en jeugd.

De spreiding van de speelplekken ten zuiden van de Meent is niet optimaal. De circa 30 kinderen en 25 jeugdigen die wonen ten westen van de Fonteinstraat hebben geen speelvoorziening tot hun beschikking. Geadviseerd wordt om in deze buurt te zoeken naar een locatie voor een nieuwe speelplek [Z3] en die vooral voor kinderen in te richten.

Geadviseerd wordt om speelplek [28] aan de Poortery te behouden voor kinderen. Voor jeugd is deze plek niet uitdagend genoeg. Zij moeten op andere plekken hun uitdaging zoeken, in het centrum in de informele sfeer bijvoorbeeld. Speelplek [31] aan de Oostwal is voor jeugdigen wel bereikbaar, ook als ze bijvoorbeeld gaan winkelen met hun ouder(s). OBB adviseert om deze plek uitdagend in te richten voornamelijk voor de jeugd van het centrum. Eventueel kan een speelroute door het centrum gemaakt worden met speelaanleidingen in het straatbeeld die naar deze speelplek leiden. Daarnaast kunnen op de pleinen in het centrum speelaanleidingen toegevoegd worden.

Speelplek [27]

Speelplek [31]

Speelplek [28]

Ontmoeten in het Centrum

5.2.1. Informele en formele sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren

In Leerdam Centrum wonen circa 100 jongeren verspreid over de wijk. De informele ruimte voor jongeren om te ontmoeten is juist in het centrum groot door de voorzieningen die deze wijk heeft. Er zijn voldoende plekken voor jongeren om even te ontmoeten in de openbare ruimte, zoals aan de Zuidwal. Dit is niet altijd gewenst en de jongeren worden er niet altijd getoleerd. Een andere interessante plek is het plein waar de wekelijkse markt wordt gehouden.

Er zijn in Leerdam Centrum geen formele sport- of ontmoetingsplekken voor jongeren. OBB adviseert om in samenwerking met de jongeren van het centrum een sport- en ontmoetingsplek te creëren [Z4].

LEERDAM OOST IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen	Aantal speelplekken	
		huidig	advies
totaal Oost	791	6	9
kinderen 0 t/m 5 jaar	236	4	7
jeugd 6 t/m 11 jaar	261	5	3
jongeren 12 t/m 18 jaar	294	1	3

Tabel 7 Kinderaantallen en aantal speelplekken Leerdam Oost

Speelplek		Te bereiken door aantal 0 t/m 5-jarigen	Leeftijdscategorie	
nr	naam		huidige situatie	advies
29	Bohemen	n.v.t.	6 t/m 11 jaar	0 t/m 18 jaar
30	Hernösand	15	0 t/m 11 jaar	0 t/m 5 jaar
32	J. v. Stolbergstraat	20	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
33	Oranjehof	n.v.t.	6 t/m 18 jaar	12 t/m 18 jaar
34	Oud Schaik	20	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
35	Baronie	10	0 t/m 5 jaar	0 t/m 5 jaar
Z5	Ten westen van Willem de Zwijgerstraat	n.v.t.	geen	0 t/m 5 jaar
Z6	Ten westen van Burgemeester Meesstraat	n.v.t.	geen	0 t/m 5 jaar
Z7	Ten zuiden van Horndijk nader te bepalen in overleg met jongeren	n.v.t.	geen	12 t/m 18 jaar

Tabel 8 Overzicht speelplekken Leerdam Oost

Denk eens aan:

- informele speelruimte aantrekkelijker te maken door speelprikkels te plaatsen;
- variatie in speeltoestellen, met name uitdagende zwaai- en draaitoestellen voor de jeugd;
- een nieuwe speelplek in de buurt van de Waterloop;
- een nieuwe speelplek ten westen van de Burgemeester Meesstraat;
- een plek in Varsseveld waar de jeugd en jongeren kunnen voetballen en ontmoeten.

6. SPELEN IN LEERDAM OOST

Boomklimmen op speelplek [32]

Leerdam Oost is een wijk waar de woonfunctie centraal staat. Naast de onderwijsvoorzieningen in de wijk liggen er ook enkele bovenwijkse voorzieningen als het ziekenhuis, de brandweerkazerne en het politiebureau.

Er staan verschillende typen woningen uit verscheidene perioden in de wijk, wat ook zorgt voor een diversiteit in het straatbeeld en de inrichting ervan. Aan de Horndijk ligt een groot verblijfsgebied in de openbare ruimte.

Ten zuiden van de Horndijk ligt Varsseveld, waar de relatie met de rivier de Linge sterk is. In de buurt staan grondgebonden eengezinswoningen, twee-onder-een-kapwoningen, appartementen en gestapelde woningbouw tot vijf bouwlagen. De Zuidwal is een aantrekkelijke recreatieve 'trekker' door de aanwezigheid van de jachthaven, het glascentrum en de horeca.

In Leerdam Oost wonen circa 3360 inwoners van wie een kwart in de leeftijd van nul tot en met achttien jaar. Leerdam Oost wordt als het ware in drie stroken verdeeld door de Koningin Emmalaan en de Horndijk, straten die voor kinderen en jeugdigen een barrière zijn.

In Varsseveld, aan de Bohemen ligt een natuurspeelplek die door de jeugd zeer goed gewaardeerd wordt. Het is een bovenwijkse voorziening voor alle kinderen en jeugdigen uit Leerdam. Hier kan worden gespeeld in de natuur en met en in het water van de Linge.

De officiële grens van Leerdam Oost, aan de westzijde, is de Oostwal. Echter de Oranje Nassaulaan is een barrière voor kinderen en jeugd. De laan is in deze quickscan als westgrens gehanteerd.

6.1. Informele speelruimte voor kinderen en jeugd

Leerdam Oost bestaat uit verschillende typen buurten. Hierdoor is de hoeveelheid informele speelruimte verdeeld. In het noordelijk en centrale deel van de wijk is het goed mogelijk om op straat te spelen. De straten zijn over het algemeen ruim van opzet en hebben een brede stoep. Ook het park aan de Juliana van Stolbergstraat en de bosjes rondom bieden interessante informele speelplekken.

In het zuidelijk deel van de wijk is de opbouw iets minder ruim, maar ook hier zijn grasveldjes te vinden om te spelen (bijvoorbeeld langs de dijk).

Geadviseerd wordt om de beschikbare informele speelruimte in deze wijk te behouden.

Wielkje van Collee

6.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd

In Leerdam Oost wonen circa 235 kinderen en 260 jeugdigen, verdeeld over drie stoken. In deze wijk zal het aantal kinderen, jeugdigen en jongeren de komende jaren afnemen.

Volgens de normen zouden er in Leerdam Oost voor kinderen circa acht speelplekken beschikbaar moeten zijn. Voor de jeugdigen zouden circa vier speelplekken ingericht moeten zijn. Momenteel zijn er in de wijk zes speelplekken waarvan drie voor kinderen en jeugd zijn ingericht en een specifiek voor de jeugd.

Natuurspeelplek Varsseveld

Tussen de Industrieweg en de Koningin Emmalaan

In deze buurt wonen circa 80 kinderen en 85 jeugdigen. Er liggen twee speelplekken, namelijk plek [34] aan de Prins Mauritsstraat en plek [35] aan de Baronie. Geadviseerd wordt om speelplek [34] te behouden voor de kinderen en de jeugd. Bij een eventuele herinrichting kan extra aandacht worden besteed aan uitdagende toestellen voor de jeugd. Speelplek [35] kan daarnaast ook worden behouden voor de kinderen.

Ten westen van de Willem de Zwijgerstraat ligt geen speelplek maar wonen wel circa 35 kinderen en 30 jeugdigen. Geadviseerd wordt om in dit deel van de buurt, bijvoorbeeld aan de Waterloop, een speelvoorziening voor kinderen [Z5] te ontwikkelen.

Speelplek [34]

Tussen de Koningin Emmalaan en de Horndijk

In deze buurt wonen circa 105 kinderen en 120 jeugdigen. Er ligt een speelplek die voor kinderen en jeugdigen is ingericht: plek [32] aan de Prinsessenhof. Geadviseerd wordt om deze speelplek en het struingroen rondom de plek te behouden voor kinderen en jeugdigen.

Ten westen van de Burgemeester Meesstraat wonen circa 40 kinderen die geen speelplek binnen hun bereik hebben. Geadviseerd wordt om in dit deel van de buurt een speelplek voor kinderen [Z6] aan te leggen.

Speelplek [32]

Speelplek [33] aan de Oranjehof is voor de wat oudere jeugdigen ook geschikt om te gebruiken voor bijvoorbeeld voetbal.

Ten zuiden van de Horndijk, Varsseveld

In de zuidelijke strook van de wijk wonen circa 50 kinderen en 60 jeugdigen. Er zijn momenteel twee speelplekken in de wijk. Speelplek [30] ligt aan de Sundsvall en is ingericht voor kinderen en jeugdigen. Geadviseerd wordt om deze speelplek op te knappen en aantrekkelijker te maken, vooral voor de kinderen in de buurt.

Speelplek [30]

Speelplek [29]

Speelplek [29] aan de Bohemen is ingericht voor de jeugd en ligt tevens tegen de natuurspeelplek van Leerdam aan. Geadviseerd wordt om deze speelplek te behouden en ook geschikt te maken voor de kinderen. Ook is in de buurt een grote behoefte aan een trapveldje. OBB adviseert om ten zuiden van de Horndijk, bijvoorbeeld nabij de natuurspeelplek, een voetbalveldje te creëren [Z7].

6.3. Informele en formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren

In Leerdam Oost wonen circa 295 jongeren. Het aantal jongeren zal de komende jaren in kleine mate afnemen.

Voor jongeren in Leerdam Oost is het centrum van Leerdam dichtbij en een interessante plek om naartoe te gaan om te ontmoeten en te shoppen. Daarnaast is ook het Wieltje van Collee een interessante informele ontmoetingsplek. Op diverse plekken langs de Horndijk zijn grasveldjes om even te ontmoeten. De informele ruimte in Leerdam Oost biedt voldoende mogelijkheden voor jongeren.

Speelplek [33]

Volgens de normen zouden er in Leerdam Oost circa drie sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren aanwezig moeten zijn. Een plek in de wijk, plek [33] aan het Oranjehof, is specifiek ingericht als sportplek voor de jongeren en de oudste jeugd. Geadviseerd wordt om deze centrale plek in de wijk te behouden en ook het ontmoeten op deze plek beter te faciliteren. Indien in de omgeving van de natuurspeelplek een trapveldje wordt gecreëerd voor de jeugd kan dit ook door de jongeren gebruikt worden als sport- en ontmoetingsplek.

OBB adviseert daarnaast om nog een derde plek voor de jongeren te creëren om te sporten en te ontmoeten [Z7], of het aanbod aan sportmogelijkheden uit te breiden. Dit kan bijvoorbeeld met een verhard sportveld met multipalen³, op plek [33] aan het Oranjehof.

---

³ Multipalen zijn palen die gebruikt kunnen worden voor diverse sporten doordat je uiteenlopende netten hieraan kunt ophangen.

LEERDAM WEST IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen	Aantal speelplekken	
		huidig	advies
totaal West	1.485	12	17
kinderen 0 t/m 5 jaar	461	11	14
jeugd 6 t/m 11 jaar	478	8	10
jongeren 12 t/m 18 jaar	546	7	7

Tabel 9 Kinderaantallen en aantal speelplekken Leerdam West

Speelplek		Te bereiken door aantal 0 t/m 5-jarigen	Leeftijdscategorie	
nr	naam		huidige situatie	advies
36	Laantje van Iperen	25	0 t/m 18 jaar	0 t/m 11 jaar
37	Jasmijnstraat	20	0 t/m 11 jaar	0 t/m 5 jaar
38	Magnoliastraat	23	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
39	Lingeplein	50	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
40	Owenstraat	30	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
41	Broekgraaf	n.v.t.	12 t/m 18 jaar	12 t/m 18 jaar
42	Tamarindeplein	8	0 t/m 5 jaar	secundair
43	Spartaveld	40	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
44	Hellingbaan	21	0 t/m 5 jaar	0 t/m 5 jaar
45	F.v.t. Leendestraat	20	0 t/m 5 jaar	0 t/m 5 jaar
46	Parkstraat	30	0 t/m 18 jaar	0 t/m 11 jaar
47	Duetzstraat	25	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
Z8	Glashof		geen	0 t/m 11 jaar
Z9	Lingestraat / Hyacintstraat		geen	0 t/m 5 jaar
Z10	Bomenbuurt		geen	0 t/m 11 jaar
Z11	Raadsliedenbuurt		geen	0 t/m 11 jaar
Z12	Ten oosten van Jacoba van Beijerenstraat		geen	12 t/m 18 jaar
Z13	Nader te bepalen in overleg met jongeren		geen	12 t/m 18 jaar

Tabel 10 Overzicht speelplekken Leerdam West

Denk eens aan:

- informele speelruimte aantrekkelijker te maken door speelprikkels te plaatsen;
- het maken van parkeerafspraken of organiseren van een straatpeeldag op plekken waar geparkeerde auto's een probleem zijn en het spelen op straat belemmeren;
- variatie aan speeltoestellen, met name uitdagende zwaai- en draaitoestellen voor de jeugd;

- speelruimte in de nieuwbouwuurt, de Raadslieuburt;
- mogelijkheden om te voetballen in de wijk;
- een sport- en ontmoetingsplek voor de jongeren in de wijk.

Meiden dansen, kletsen en ontmoeten in de achterpaden

7. SPELEN IN LEERDAM WEST

De wijk Leerdam West bestaat uit woningen van zeer uiteenlopende aard en bouwjaren. Een centrale plek in de wijk is het Europaplein, gevormd door winkels met bovenwoningen, een voormalig bankgebouw en de Pauluskerk. Een andere voorziening in de wijk is het Heerenwaardencollege aan de Joost de Jongestraat. In de noordelijke zone van de wijk liggen volkstuinjtes, het wijkgebouw, een moskee, diverse clubgebouwen en een terrein met sportvelden. Door het groene karakter vormt deze zone een goede overgang naar het buitengebied. Ook de Glasfabriek is belangrijk in de beleving van een deel van de wijk.

In Leerdam West wonen 5.990 inwoners van wie een kwart in de leeftijd van nul tot en met achttien jaar. Leerdam West is onder te verdelen in verschillende buurten. De Tiendweg deelt als het ware Leerdam West in twee delen. Kinderen en jeugd ervaren de Tiendweg als een barrière en zullen deze zelfstandig niet (mogen) oversteken. Daarom is in de quickscan Leerdam West in twee delen beschreven, namelijk ten noorden en ten zuiden van de Tiendweg.

7.1. Informele speelruimte

De hoeveelheid informele speelruimte in Leerdam West is niet overal groot. Oorzaken hiervoor zijn onder andere de stedenbouwkundige opzet van de wijk en de geparkeerde auto's in de straten en op de stoepen. Ten noorden van de Tiendweg is meer informele speelruimte dan ten zuiden van de Tiendweg. Dit komt doordat de opbouw van de wijk ten noorden van de Tiendweg ruimer is dan de zuidelijke kant.

Goede voorbeelden van informele speelruimte in Leerdam west zijn de groenstroken langs de slootjes, waar de jeugd kan spelen en vissen en de jongeren kunnen ontmoeten, bijvoorbeeld aan de Iepstraat en de Esdoornstraat. Ook de achterpaden, de parkeerplaatsen en de pleintjes worden overdag veelvuldig gebruikt voor een potje voetbal, om rond te fietsen, te dansen of om gezellig te kletsen, zoals in de Leliestraat en de Anjerstraat.

OBB adviseert om de informele speelruimte die er is te behouden. Door het gebrek aan voldoende informele speelruimte zijn de formele speelplekken hard nodig in Leerdam West. De informele speelruimte kan aantrekkelijker gemaakt worden door het plaatsen van speelprikkels in het straatbeeld. In Bijlage I is een toelichting gegeven op het begrip 'speelprikkel'.

Informele speelruimte Leerdam West

Kan je hier nog spelen?

Speelplek [39]

Speelplek [39]

Ruimte voor spelen rondom de Glashof?

7.2. Formele speelruimte voor kinderen en jeugd.

7.2.1. Ten zuiden van de Tiendweg

Ten zuiden van de Tiendweg wonen circa 210 kinderen en circa 225 jeugdigen. Dit aantal zal de komende jaren ongeveer gelijk blijven. De kinderen en jeugdigen wonen verspreid over de hele wijk. In deze buurt liggen vijf speelplekken, waarvan drie plekken voor kinderen, jeugd en jongeren en twee voor kinderen en jeugd.

Gezien het aantal kinderen zal het aantal speelplekken voor kinderen zes à zeven moeten zijn. Wat het aantal jeugdigen betreft kan het aantal speelplekken volgens de norm vier bedragen.

OBB adviseert om de speelplekken [36] aan het Laantje van Iperen, plek [38] aan de Magnoliastraat, plek [39] aan de Leliestraat en plek [40] aan de Owenstraat te laten liggen en in te richten voor kinderen en jeugd.

Indien geïnvesteerd wordt in toestellen, adviseert OBB om te kiezen voor uitdagende draai- en zwaaitoestellen voor de jeugd. Momenteel ontbreekt het hieraan. Plek [37] aan de Jasmijnstraat kan ingericht worden voor kinderen.

Naast de bestaande speelplekken voor kinderen en jeugd adviseert OBB om een voetbal- en speelvoorziening aan te leggen voor kinderen en jeugd, in het zuiden van de buurt rondom het herstructureringsgebied van de Glashof en de Lingedijk [Z1]. In dit deel van de buurt ontbreekt het aan speelvoorzieningen en aan een mogelijkheid om te voetballen. Het voetballen is voor de jeugd een favoriete activiteit in de buitenruimte.

Ook aan de oostrand van de wijk, rondom de Hyacintstraat en de Lingestraat, ontbreekt het aan speelvoorzieningen. OBB adviseert om op deze plek te investeren in een speelplek of speelprikkels voor kinderen [Z2].

7.2.2. Ten noorden van de Tiendweg

Ten noorden van de Tiendweg wonen circa 240 kinderen en circa 250 jeugdigen. Dit aantal zal de komende jaren ongeveer gelijk blijven. Er dient echter wel rekening gehouden te worden met de nieuwbouwwontwikkelingen in de Raadslidenbuurt. Iets meer dan de helft van de kinderen woont ten westen van de Jacoba van Beijerenstraat. Van de jeugd woont tweederde ten westen van deze straat.

Er liggen drie speelplekken ten oosten van de Jacoba van Beijerenstraat en drie ten westen van deze straat. Gezien het aantal kinderen en jeugdigen ten noorden van de Tiendweg zouden ten noorden van de Tiendweg (volgens de normen) zes à zeven speelplekken voor kinderen en vier plekken voor de jeugd aanwezig moeten zijn.

Ten noorden van de Tiendweg kunnen kinderen terecht op de speelplekken [42] aan het Tamarindeplein, plek [44] aan de Hellingbaan en plek [45] aan de F. v.d. Leendestraat. Daarnaast kunnen kinderen ook gebruikmaken van de speelplekken [43] aan het Spartaveld, [46] aan de Parkstraat en [47] in de Duetzstraat. Al deze plekken zijn ingericht voor kinderen en jeugd.

Voor kinderen zijn er dus zes speelplekken, voor de jeugd drie. OBB adviseert om centraal in de Bomenbuurt te investeren in een duurzame speelplek voor kinderen en jeugd [Z3]. Speelplek [42] is door circa 10 kinderen zelfstandig te bereiken en kan komen te vervallen om een beter spreiding naar behoefte in de buurt te realiseren. Tevens wordt geadviseerd om in de Raadsliedenbuurt waar nieuwbouw gaat plaatsvinden, rekening te houden met een duurzame speelplek [Z4] voor kinderen en jeugd. In deze buurt komen mensen met kinderen wonen waardoor het kinderaantal zal stijgen ten oosten van de Jacoba van Beijerenstraat. Daarnaast kan ook de jeugd die ten oosten van deze straat woont, gebruikmaken van de nieuwe duurzame speelplek.

Indien op bestaande speelplekken geïnvesteerd wordt in toestellen wordt geadviseerd om toestellen te kiezen die interessant en uitdagend zijn voor de jeugd. Momenteel ontbreekt het hieraan in Leerdam West.

Daarnaast zou op een aantal plekken in de wijk de speelwaarde verhoogd kunnen worden door maatregelen te treffen in de informele sfeer rondom speelplekken. Te denken valt aan het plaatsen van speelprikkels als boomstammen, knikkertegels en dergelijke. Voor meer voorbeelden van speelprikkels kunt u Bijlage I lezen.

Naast het spelen met toestellen is voetballen voor de jeugd een favoriete bezigheid. Ten noorden van de Tiendweg zijn twee grasrapveldjes, beide ten westen van de Jacoba van Beijerenstraat. OBB adviseert om ten oosten van de Jacoba van Beijerenstraat te investeren in een voetbalmogelijkheid voor de jongeren, waarvan ook de jeugd gebruik kan maken [Z5].

Wordt hier nog gespeeld?

Speelplek [46]

7.2.3. Informele & formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren

Speelplek [46]

In Leerdam West wonen 546 jongeren, waarvan circa 310 ten noorden van de Tiendweg. Hoewel deze weg voor jongeren geen barrière vormt, is het toch goed rekening te houden met de exacte woonplaats van de jongeren. Rondom de woonplaats van de jongeren is er de eerste behoefte om te ontmoeten, even na het eten de laatste nieuwtjes uit te wisselen of om af spreken.

Wat betreft informele ruimte voor jongeren zijn het winkelcentrum en de kiosk bij het winkelcentrum interessante ontmoetingsplekken, net zoals de bankjes nabij het water in de binnenbuurt. Daarnaast zijn er diverse straathoekjes waar jongeren even kunnen ontmoeten of afspreken om verder te gaan naar een andere plek. De informele ruimte die beschikbaar is, dient behouden te blijven.

Ten aanzien van formele sport- en ontmoetingsruimte wordt geadviseerd om voor elke 100 jongeren in de wijk een sport- en ontmoetingsplek beschikbaar te stellen. Gezien het aantal jongeren in Leerdam West zouden in deze wijk vijf sport- en ontmoetingsplekken beschikbaar moeten zijn.

Speelplek [41]

In de huidige situatie zijn vooral de plekken [39], [40] en [41] voor jongeren interessante sport- en ontmoetingsplekken. Geadviseerd wordt om deze plekken dan ook te behouden met sport- en ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren. Ook bij nieuwe ontwikkelingen wordt geadviseerd de speelplekken in te passen in de plannen.

In paragraaf 7.2.1 is geadviseerd om ten oosten van de Jacoba van Beijerenstraat te investeren in een voetbal- en ontmoetingsmogelijkheid voor jongeren.

Daarmee komt het aantal goede sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren op vier. OBB adviseert om samen met de jongeren een geschikte sport- en ontmoetingsplek te creëren of aan te wijzen in Leerdam West.

KEDICHEM IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen	Aantal speelplekken	
		huidig	advies
totaal Kedichem	157	3	2
kinderen 0 t/m 5 jaar	44	1	1
jeugd 6 t/m 11 jaar	59	2	1
jongeren 12 t/m 18 jaar	54	1	1

Tabel 11 Kinderaantallen en aantal speelplekken Kedichem

Speelplek		Te bereiken door aantal 0 t/m 5-jarigen	Leeftijdscategorie	
nr	naam		huidige situatie	advies
48	Burg. Schefferhof	10	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
49	Overslag 11	n.v.t.	6 t/m 11 jaar	secundair
50	Lingedijk 51	n.v.t.	12 t/m 18 jaar	12 t/m 18 jaar

Tabel 12 Overzicht speelplekken Kedichem

Denk eens aan:

- op welke manieren kinderen kunnen spelen in de openbare ruimte;
- het maken van parkeerafspraken zodat de jeugd een balspel kan doen op straat;
- het organiseren van een straatspeeldag;
- het toepassen van boomstammen en keien zodat een groene speelplek ontstaat;
- een trapveld en ontmoetingsmogelijkheid voor jongeren.

8. SPELEN IN KEDICHEM

Kedichem ligt in de hoek van de Lingedijk richting Gorinchem. Het centrum van het dorp wordt gevormd door de Kerkstraat waar de winkels, de kerk het voormalig raadhuis en de school gelegen zijn. De niet-agrarische bebouwing bestaat voornamelijk uit eengezinswoningen en bungalows.

In Kedichem wonen circa 1060 mensen van wie ongeveer vijftien procent in de leeftijd tussen de nul en de achttien jaar. Het aantal kinderen, jeugdigen en jongeren zal hier de komende jaren nog iets afnemen.

8.1. Informele speelruimte kinderen en jeugd

Gezien het aantal kinderen en jeugdigen is de informele speelruimte hier ruim. De meeste woningen hebben een tuin en in het dorp zelf komt bijna geen doorgaand verkeer, waardoor het spelen op straat goed mogelijk is. Als 's avonds alle auto's staan geparkeerd, is er niet echt ruimte voor balspel. Dan is de jeugd aangewezen op de speelplekken. Om hutten te bouwen kan de jeugd als ze iets ouder is goed terecht in het omliggende buitengebied. De kinderen kunnen spelen op het gras en in de struiken bij de aanwezige speelplekken.

8.2. Formele speelruimte kinderen en jeugd

Gezien het aantal kinderen en de aanwezigheid van voldoende informele speelruimte is één formele speelplek voor de kinderen en jeugd voldoende. De huidige speelplek [48] aan de Burgemeester Schefferhof biedt hiervoor voldoende mogelijkheden. De nadruk moet hier liggen op de leeftijd van 0 tot en met 14 jaar. Voor het voetballen kan de oudere jeugd die verder weg mag, ook terecht op het trapveld [50] aan de Lingedijk. De plek achter de [49] Overslag ligt wat achteraf en is minder aantrekkelijk. Deze plek is eigenlijk niet nodig en het toestel hier hoeft niet vervangen te worden. Wel zou hier een groene speelplek met enkele boomstammen en keien kunnen komen.

8.3. Informele en formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren

Er wonen circa 55 jongeren in Kedichem. Verspreid over het dorp zijn voldoende ontmoetingsmogelijkheden te vinden waar ze kunnen samenkomen. Omdat zowel Leerdam als Gorinchem ver weg liggen, is het goed om een trapveld met ontmoetingsplek aan te bieden aan deze groep. De huidige plek [50] Lingedijk zou hiervoor wat verbeterd kunnen worden.

SCHOONREWOERD IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen	Aantal speelplekken	
		huidig	advies
totaal Schoonrewoerd	333	2	3
kinderen 0 t/m 5 jaar	108	2	2
jeugd 6 t/m 11 jaar	123	2	3
jongeren 12 t/m 18 jaar	102	1	2

Tabel 13 Kinderaantallen en aantal speelplekken Schoonrewoerd

Speelplek		Te bereiken door aantal 0 t/m 5-jarigen	Leeftijdscategorie	
nr	naam		huidige situatie	advies
51	Kerkeland	15	0 t/m 18 jaar	0 t/m 18 jaar
52	Kon. Wilhelminastraat	10	0 t/m 11 jaar	0 t/m 11 jaar
Z14	terrein van de Steenovenweg/Kon. Juli-anastraat	n.v.t.	geen	6 t/m 18 jaar

Tabel 14 Overzicht speelplekken Schoonrewoerd

Denk eens aan:

- op welke manieren kinderen kunnen spelen in de openbare ruimte;
- hoe je het terrein van de Steenovenweg/Kon. Juli-anastraat geschikt kunt maken voor voetballen;
- pleinplakkers te plakken op de pleintjes voor de garageboxen;
- uitdagende en gevarieerde speeltoestellen, met name draai- en zwaaitoestellen voor de jeugd;
- de speelwaarde van de straten en stoepen te verhogen door het toevoegen van speelprikkels in de omgeving van de Brinkstraat en de Noorderwoerd;
- het verharderen van het grasrapveld.

9. SPELEN IN SCHOONREWOERD

Spelen dicht bij huis

Schoonrewoerd ligt een paar kilometer ten noorden van Leerdam. De Dorpsstraat is een belangrijke as in het dorp waaraan zich de winkels, een kerk en een café bevinden. Voor de kerk ligt een plein met bankjes en bomen. Centraal in het dorp ligt een kinderboerderij. De woningen in het dorp zijn voornamelijk eengezinswoningen gelegen in planmatig ontwikkelde woonbuurten.

Er wonen circa 1570 inwoners van wie ongeveer twintig procent in de leeftijd van nul tot en met achttien jaar. Het dorp wordt voor de spelende kinderen en jeugd in twee delen gesplitst door de Dorpsstraat. Kinderen tot een jaar of acht mogen deze naar verwachting niet zelf oversteken. Naast de speelruimte ligt er ook een dierenweide die een recreatieve functie heeft voor jong en oud en is er een schoolplein met een basketbalveld. Het aantal kinderen loopt de laatste vijf jaar terug. Het aantal jongeren daarentegen zal de komende jaren toenemen tot circa 135 jongeren.

9.1. Informele speelruimte kinderen en jeugd

In Schoonrewoerd is ruim voldoende informele speelruimte voor de kinderen en jeugd aan beide zijden van de Dorpsstraat. De meest huizen hebben tuinen, er liggen overal stoepen en achterpaden en zijn er parkeerplaatsjes en plantsoentjes waar ze terecht kunnen. Voor de jeugd zijn er ook grotere spannende speelruimtes zoals het terrein in de hoek Steenovenweg/Kon. Julianastraat, de ruigte rond het trapveld rond plek [51] Kerckeland en het water en de fruitbomen aan de Kortgerecht. Deze grotere ruimten zijn wel van belang en zullen als ze wegvallen zorgen voor een grotere speeldruk op de speelplekken.

9.2. formele speelruimte kinderen en jeugd

Aan de westkant van de Dorpsstraat ligt de speelplek [52] Koningin Wilhelminastraat. Deze plek kan prima voorzien in de behoefte aan speelruimte voor de kinderen (circa 50) en jeugd (circa 40). Wel ligt de plek iets decentraal ten opzichte van waar de kinderen en jeugd wonen. Een leuke en toch eenvoudige aanvulling zou hier zijn om met pleinplakkers de ruimte tussen de garages meer aan te kleden. Bij vervanging zouden de houten toestellen door een iets uitdagender combinatie-toestel vervangen kunnen worden.

Speelplek [52]

Een echte voetbalplek is er aan deze kant van de Dorpsstraat niet. Hiervoor zou een eenvoudige voorziening (wellicht tijdelijk) kunnen komen op het terrein van de Steenovenweg/Kon. Julianastraat in de vorm van bijvoorbeeld minidoelen en enkele betonbanken [Z14].

Aan de oostkant van de Dorpsstraat ligt de speelplek [51] Kerkeland. Deze plek kan prima voorzien in de behoefte aan speelruimte voor de kinderen (circa 50) en jeugdigen (circa 65). Ook deze plek ligt enigszins decentraal, maar kan prima voorzien in de behoefte aan speelruimte voor de kinderen en jeugd. Het voetbalveld wordt hier goed gebruikt, gezien het gras.

Speelplek [51]

Om de decentrale ligging van de plekken te compenseren, zou in de omgeving van de Brinkstraat en de Noorderwoerd, waar iets meer kinderen wonen, de speelwaarde van de straten en stoepen verhoogd kunnen worden met speelprikkels.

9.3. Informele en formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren

De circa 100 jongeren hebben genoeg plekken in het dorp om even bij elkaar te zitten. Naast de speelplekken kunnen ze op verschillende plekken langs de Dorpsstraat terecht. Ook kan deze leeftijdsgroep terecht in Leerdam zelf voor hun sport- en ontmoetingsvoorzieningen, omdat ze hier na school nog wel eens blijven hangen. Als formeel sportveld kan het trapveld op plek [51] Kerkeland wel aangewezen worden. Overwogen kan worden om hier een verharde ondergrond te maken vanwege de speeldruk van de jeugd en de jongeren. Ook het ontmoeten zou op deze plek gefaciliteerd kunnen worden.

Trapveldje speelplek [51]

De jongeren kunnen voor sport en ontmoeting ook terecht op het terrein van de Steenovenweg/Kon. Julianastraat. Indien [Z14] wordt gerealiseerd, is dit naast een plek voor de jeugd ook een geschikte plek voor de jongeren.

Terrein Steenovenweg / Kon. Julianastraat [Z14]

OOSTERWIJK IN HET KORT

Leeftijdscategorie	Aantal kinderen		Aantal speelplekken	
	kern	buitengebied	huidig	advies
totaal Oosterwijk	19	40	geen	geen
kinderen 0 t/m 5 jaar	9	12		
jeugd 6 t/m 11 jaar	3	16		
jongeren 12 t/m 18 jaar	7	12		

Tabel 15 Kinderaantallen en aantal speelplekken Oosterwijk

In Oosterwijk zijn momenteel geen speelplekken. Er worden geen zoekgebieden voor formele speelplekken geadviseerd voor Oosterwijk. Wel worden er adviezen gegeven voor informele speelruimte.

Denk eens aan:

- de openbare ruimte aantrekkelijker te maken om in te spelen, door speelprikkels te plaatsen;
- de geparkeerde auto's in het Kerklaantje zo nu en dan te weren en hier een speelstraat van te maken;
- het organiseren van een straatspeeldag;
- het plaatsen van duikelrekken in het gras die ook als voetbaldoel kunnen dienen.

Informele speel- en ontmoetingsruimte Oosterwijk

10. SPELEN IN OOSTERWIJK

Oosterwijk ligt in de hoek Oudendijk/Lingedijk net ten zuidwesten van Leerdam. In de kern van het dorp wonen 19 kinderen, jeugdigen en jongeren en in het buitengebied rondom Oosterwijk circa 40.

10.1. Informele speelruimte kinderen en jeugd

Gezien het aantal kinderen en jeugdigen is de informele speelruimte hier zeer royaal. Van de circa 15 nul- tot en met elfjarigen wonen er circa 10 in een woning met een (grote) tuin buiten de eigenlijke kern van de buurtschap. In het Kerkelaantje komt behalve de auto's van aanwonenden bijna geen verkeer. Hierdoor is er goed op straat te spelen. Een balletje trappen kan hier niet vanwege de geparkeerde auto's. Opties om een balletje te trappen zijn bij de kerk achter op de parkeerplaats en op het veld tussen de Oudendijk en het Kerkenlaantje. Dus ook hiervoor zijn mogelijkheden aanwezig.

10.2. Formele speelruimte kinderen en jeugd

Gezien het aantal kinderen en de aanwezigheid van voldoende informele speelruimte is een formele speelplek voor deze leeftijdscategorie niet noodzakelijk. Daarnaast is het niet mogelijk een locatie aan te wijzen die voldoende kinderen en jeugdigen zelfstandig kunnen bereiken. Wel kan eraan gedacht worden de informele speelruimte iets kindvriendelijker (formeler) in te richten met enkele speelprikkels als pleinplakkers, gekleurde betonpoefs of gekleurde verharding. Op deze manier worden ook de bewoners geattendeerd op de kinderen en worden kleine ontmoetingsplekjes gecreëerd.

Gezien het aantal jeugdigen en de aanwezigheid van voldoende informele speelruimte is een formele speelplek voor deze leeftijdscategorie niet noodzakelijk. Wel is het goed om een plek voor deze groep te hebben waar ze elkaar kunnen ontmoeten voor straatspel of het trappen van een balletje. Mogelijkheden hiervoor zijn het kerkplein, de parkeerplaats achter de kerk en het voetpad naast de huizenrij van het Kerkelaantje. Hier zouden een hinkelveld, knikkerpotje of andere speelprikkels kunnen worden aangebracht. In het grasveld kunnen twee duikelrekken dienstdoen als doel en meteen om op te duikelen voor de meiden.

10.3. Informele en formele sport- en ontmoetingsruimte voor jongeren

Er wonen een paar jongeren in Oosterwijk. Zij kunnen relatief eenvoudig naar Leerdam, waar ze ook naar school gaan, om te sporten en te ontmoeten. Er staat op het kerkpleintje een bank om de boom (foto) waar ze kunnen zitten en ontmoeten.

Informeel spelen toegestaan?

Veldje aan Oudendijk

